

KOKOUSTIEDOTE - HYVINVOINTIPALVELUJEN TYÖRYHMÄN KOKOUS 22.8.2019

42 § TUORE SELVITYS LUO POHJAA ESIOPETUKSEN KEHITTÄMISELLE

Tampereen kaupunkiseudun kuntien tuore selvitys luo pohjaa esiopetuksen kehittämiseksi. Suomalainen esiopetus on tärkeä nivelvaihe varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen välillä. Esiopetuksen kehittäminen on kuitenkin jäänyt monessa asiassa varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen kehittämisen varjoon. Vuonna 2017 julkaistussa kansallisessa Varhaiskasvatuksen tiekartassa esitetään maksuttoman vapaaehtoisen esiopetuksen ulottamista viisivuotiisiin. Myös professori Juho Saaren johtama eriarvoisuutta käsitellyt työryhmä nosti esille viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen. Käynnissä on viisivuotiaiden maksuttoman varhaiskasvatuksen kokeilu ja nykyisessä hallitusohjelmassa on kokeilun laajentamisen lisäksi esitetty kaksivuotisen esikoulun pilotointia osana varhaiskasvatuksen laadun vahvistamista ja tasa-arvon sekä osallistumisasteen nostamiseen tähtäävää toimenpideohjelmaa. Lisäksi hallitusohjelmassa todetaan, että kaksivuotisen esiopetuksen toteuttamista selvitetään. Keväällä 2019 valmistui myös Opetushallituksen alustava selvitys kaksivuotisesta esiopetuksesta.

Yhteistyössä MDI Aluekehittämisen konsulttitoimiston kanssa laadittu selvitys toteuttaa kuntayhtymän vuoden 2019 talousarviotavoitetta ja on osa seudullisen varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartan toteuttamista. Selvityksen tuloksena voidaan ensinnäkin todeta, että esiopetusikäisten opetuksen ja hoidon järjestämismallit ja palvelukokonaisuudet ovat seudulla kirjavat. Tähän ovat vaikuttaneet paitsi kuntien erilaiset tilanteet, myös esiopetusta ohjaava lainsäädäntö, joka on mahdollistanut erilaisten mallien ja kokonaisuuksien syntymisen. Eroja on paitsi kuntien välillä ja niiden sisällä. Toiseksi viisivuotiaiden maksuton esiopetus synnyttäisi kaupunkiseudulla haasteita erityisesti talouden ja tilaresurssien näkökulmasta. Isoimmat vaikutukset tulisivat olemaan taloudellisia: palvelun järjestämisen lisäkustannukset ja varhaiskasvatuksen hoitomaksukertymän supistuminen.

Maksuttoman viisivuotiaiden esiopetuksen järjestäminen sisältää myös mahdollisuuksia, joita ovat esiopetuksen toimintamallien kehittäminen, varhaisen tuen vahvistuminen ja kuntien välinen yhteistyö. Seudun kunnissa kaivataan selkeää lainsäädännöllistä ohjausta ja peräänkuulutetaan selkeää kokonaismallia, jossa lähtökohtana on lapselle eheä esiopetus- ja hoitopäivä. Riippumatta esiopetuksen laajentamisesta, esiopetuksen nykyisten järjestämismallien selkeyttäminen ja jatkokehittäminen tarjoavat mahdollisuuksia seutuyhteistyölle. Seudullinen yhteistyö esiopetussuunnitelmatyössä jatkuu ja yhteistyössä voidaan kehittää ja mallintaa joustavaa esi- ja alkuopetusta, laatia kerhotoiminnan laatuksiteerit ja periaatteet sekä suunnitella maksuperusteita. Myös henkilöstön täydennyskoulutuksessa seutuyhteistyö on perusteltua. Edelleen tulisi kehittää jo alun perin selvityksen yhdeksi lähtökohdaksi otettua seutuvertailua esiopetuksen osalta. Erityinen kehittämiskohde vertailtavuuden näkökulmasta ovat taloustiedot, mikä edellyttää paneutumista kuntien kirjaamiskäytäntöihin sekä seudullisten yhteisten käytänteiden ja periaatteiden sopimista. Esiopetuksen tietomallin rakentaminen vaatii vuoropuhelua ja tiivistä yhteistyötä kuntien varhaiskasvatuksen, esiopetuksen asiantuntijoiden ja taloushallinnon kanssa.

Jos maksuton ja velvoittava esiopetus laajenee viisivuotiaiden ikäryhmään, on sille olemassa vahva pohja seudullisessa yhteistyössä. Yhteistyön merkitys korostuu selvityksen tekijöiden mukaan erityisesti, mikäli kansallinen lainsäädäntö ja asetukset eivät ole riittävän selkeitä ja jättävät tulkinnanvaraa.

43 § URAAUURTAVALLE SEUTUMUSEOTOIMINNALLE HAETAAN JATKOA

Vuodesta 2017 lähtien käynnissä olleessa seutumuseohankkeessa on luotu valtakunnallisestikin urauurtava seutumuseomalli. Kysymyksessä uudenlainen tapa tuottaa museopalveluita kuntien välisenä yhteistyönä. Seutumuseomallin kehittämishanke päättyy syksyllä 2019 ja nyt toiminnalle haetaan jatkoa. Hankkeen koordinoinnista vastuussa ollut Pirkanmaan maakuntamuseo on koonnut yhteen hankkeessa saavutettuja tuloksia ja esittänyt hankkeessa mukana olleille kunnille laskelman toiminnan vakinaistamisesta. Hankkeessa saavutetut tulokset, kuntarajat ylittävä toimintamalli museopalveluiden tuottamiseksi, kuntien omaleimaisen kulttuuriperinnön parempi näkyvyys sekä kulttuuriperinnön tunnistaminen selkeämmin osaksi hyvinvointia ja elinvoimaa tukevat kuntien yhteistä kulttuuripääkaupunkihanketta ja tuottaa lisäarvoa lähimatkailulle.

Halukkuutensa jatkaa seutumuseotoimintaa ilmoittivat hyvinvointipalvelujen työryhmän kokouksessa kaupunkiseudun kunnista Ylöjärvi, Kangasala, Lempäälä ja Pirkkala. Hankekaudella mukana ollut Pälkäne on myös kiinnostunut jatkosta. Nokialla lopullista päätöstä jatkosta ei ole vielä tehty. Vesilahti ja Hämeenkyrö ovat ilmoittaneet jättäytyvänsä toiminnan ulkopuolelle vedoten kustannuksiin. Työryhmän kokouksessa esitettiin kuitenkin ajatus maksuosuuden jakamisesta näiden kahden kunnan kesken, jotta mukaan lähteminen olisi mahdollista. Lopullisia päätöksiä seutumuseotoiminnan jatkamisesta voidaan tehdä, kun kaikki kunnat ovat tehneet itsenäiset jatkamispäätöksensä. Mikäli seutumuseotoiminta jatkuu, työskentelisi seutumuseotutkija myös jatkossa Pirkanmaan maakuntamuseon työyhteisössä ja tiloissa sekä tiiviissä yhteistyössä kuntien sivistys- ja kulttuuripalvelujen kanssa. Seutuyksikön rooli toiminnassa olisi välittävä ja kokoava.

44 § SEUTUVERTAILUT KOKOAVAT YHTEN MÄÄRÄLLISTÄ JA LAADULLISTA TIETOA

Tampereen kaupunkiseudun vuosittain laadittavien varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen seutuvertailujen tulokset käsiteltiin työryhmässä. Vuonna 2017 uudistettu varhaiskasvatuksen vertailu pitää sisällään tietoja myös yksityisestä varhaiskasvatuksesta ja perhepäivähoidosta. Perusopetuksen vertailuun otettiin vuonna 2017 mukaan myös esiopetus.

Varhaiskasvatuksen seutuvertailun mukaan vuonna 2018 seudulla oli yhteensä noin 20 750 1-5-vuotiasta lasta. Lukumäärä on ollut laskussa ja vuodesta 2014 määrä on vähentynyt noin 1500 lapsella. Varhaiskasvatuksen osallistumisasteen vaihteluväli on Lempäälän 78 prosentista Nokian 84 prosenttiin. Muilla kunnilla osallistumisaste on pääsääntöisesti 80 prosentin tuntumassa. Varhaiskasvatuspalveluista keskimäärin 79 prosenttia on kuntien itse tuottamia ja loput yksityisten tuottamia. Vuodessa yksityisen palvelutuotannon osuus on kasvanut kahdella prosenttiyksiköllä. Yksityisen palvelutuotannon osuudet vaihtelevat 3 prosentista (Vesilahti) 27 prosenttiin (Pirkkala).

Palvelusetelipäiväkodeissa olevien asiakkaiden määrä on kasvanut vahvasti palvelusetelijärjestelmän käyttöönoton jälkeen vuonna 2013. Joulukuussa 2018 palvelusetelipäiväkodeissa oli noin 2300 lasta.

Esi- ja perusopetuksen seutuvertailun tiivis analyysi valmistuu vasta elokuun lopulla ja tulee käsittelyyn syyskuun kokouksessa. Vertailun tuloksista voidaan yleisesti todeta seuraavaa. Seudun perusopetuksen oppilasmäärä on edelleen huomattavassa nousussa, kun lukuvuodessa seudun oppilaiden määrä on kasvanut 800 oppilaalla eli 2,3 prosentilla. Yhteensä lukuvuonna 2018-2019 seudulla oli perusopetuksen vuosiluokkien 1-9 oppilaita 36 744. Myös esioppilaiden määrä on kasvanut selvästi, mutta esioppilaiden määrässä on myös kuntakohtaisia eroja. Lukuvuonna 2018-2019 seudulla oli yhteensä 4 737 esioppilasta.

Esi- ja perusopetuksen vertailussa on esitetty myös vuoden 2017 TEAvisarin perusopetuksen tiedonkeruun tuloksia. Peruskouluja koskevat tiedot kerätään kunnista kahden vuoden välein. TEA-termillä tarkoitetaan yhteisön terveydenedistämisasiivisuutta. TEAvisarissa esitetään tuloksia organisaatioiden mitattavissa olevista ominaisuuksista ja toiminnasta. Perusopetuksen TEA-pisteet kuvaavat toiminnan laatua ja ne on esitetty työkalussa myös liikennevaloista tutuilla värikoodeilla. Vihreä tarkoittaa hyvää laatua (pisteet 75-100), keltainen parannettavaa (pisteet 24-74) ja punainen huonoa laatua (pisteet 0-24). Terveydenedistämisasiivisuudessa on kokonaistulosten perustella parannettavaa Tampereen kaupunkiseudun kunnissa. Parhaaseen tulokseen yltää Pirkkala 73 pisteellä ja alhaisin pistemäärä on Orivedellä (64 pistettä). Koko maan keskimääräinen tulos on 67 pistettä.

45 § YHTEINEN TILANNEKUVA JÄSENTÄÄ LUKIOKOUUTUKSEN KEHITTÄMISTÄ

Työryhmä käsitteli lukiokoulutuksen tilannekuvaselvityksen luonnosta, joka on valmistunut opiskelijatyönä kevään ja kesän 2019 aikana. Nykytilakuvauksen laatimisen tavoitteena on ollut tuottaa tietoa lukiokoulutuksen yhteistyömuotojen tiivistämisestä ja korkeakoulu yhteistyöstä, jotta työryhmä voi jatkossa paremmin ohjata toimenpidesuunnitelman kehittämistä.

Tilannekuvaselvityksen taustalla on valtakunnallinen lukiokoulutuksen uudistus, johon sisältyy lukiolain ja lukion toiminnallinen uudistaminen.

Esitelty luonnos hyväksyttiin kokouksessa ja työn valmistuttua se käsitellään hyvinvointipalvelujen työryhmässä lokakuussa, minkä jälkeen on mahdollista käynnistää seudullisen lukiokoulutuksen kehittämistoimenpiteiden laadinta.

Kokouksessa olivat läsnä:

Lehtinen, Nina
Hursti, Matti
Aalto-Ropo, Anni
Pikka, Pauliina
Mattila, Mia
Rönholm, Harri

sivistysjohtaja
sivistysjohtaja
varhaiskasvatuksen johtaja
sivistysjohtaja
kasvatus- ja opetusjohtaja
hyvinvointijohtaja

Lempäälä, vpj.
Ylöjärvi
Kangasala
Nokia
Orivesi
Pirkkala

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

Seppänen, Mika
Saatsi, Tero
Viitasaari, Tuija
Lehtinen, Kalle
Helimo, Matti
Syyrimaa, Nestori
Loukaskorpi, Johanna
Nurminen, Päivi
Aalto, Minna
Kankkonen, Satu

sivistysjohtaja
vapaa-aikapäällikkö
kasvatus- ja opetuspäällikkö
tietohallintokoordinaattori
henkilöstön edustaja
tietohallintojohtaja
apulaispormestari
seutujohtaja
korkeakouluharjoittelija
kehittämispäällikkö

Vesilahti
Pirkkala
Tampere
Tampere
Tampere
Ylöjärvi
Tampere
TKS
TKS
TKS, esittelijä, siht.

Lisätietoja: kehittämispäällikkö Satu Kankkonen 040 588 1902, etunimi.sukunimi@tamperenseutu.fi

